

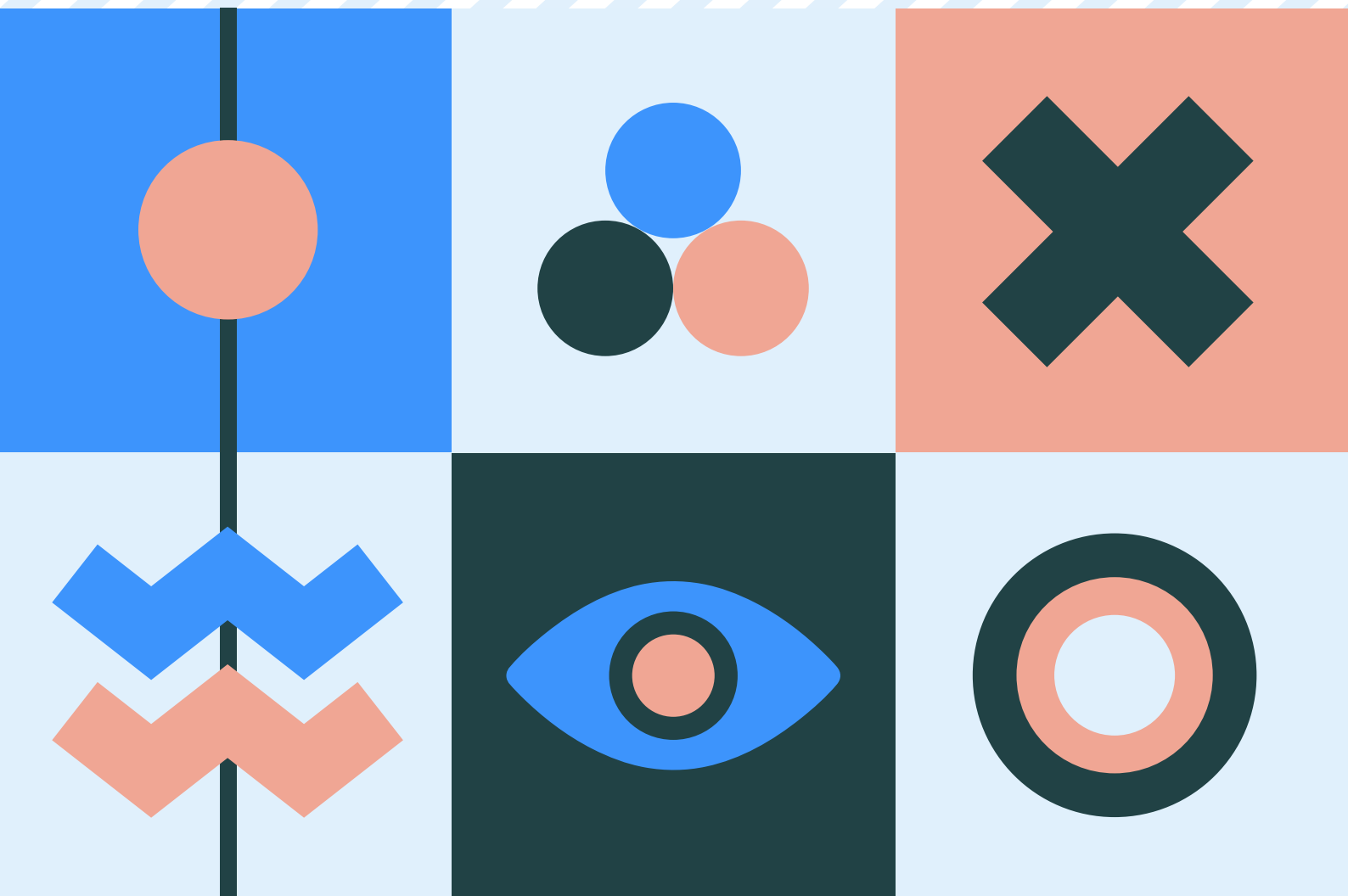
4

MEMORANDUM

Zet lokaal
cultuurbeleid
op de agenda.

HALLO? CULTUUR!

hallocultuur.be

1. INTRO

Cultuur- en gemeenschapscentra zijn meer dan ooit cruciale schakels in het lokaal én bovenlokaal cultuurbeleid. Ze voorzien de spreiding van de kunsten en geven een plek aan het lokale cultuurleven.

De gemeenteraadsverkiezingen van 2018 zijn voor de cultuursector een belangrijk moment. De subsidies voor lokaal cultuurbeleid worden immers sinds 2016 door Vlaanderen doorgestort naar de gemeenten én de complementaire rol van de provincies is definitief uitgespeeld. De kans bestaat dat een nieuw bestuur vanaf 2019 voor verschuivingen in het lokale cultuurbeleid zorgt.

Welke middelen worden nog ingezet voor cultuur? Wordt de toekomst voor onze cultuurcentra een blijspel of eerder een tragedie? Met de VVC kijken we positief naar de toekomst, maar we roepen de lokale besturen ook op om blijvend in te zetten op cultuurbeleid.

Een gedegen lokaal cultuurbeleid vraagt om dialoog én een visie op lange termijn. Met Hallo? Cultuur! lanceert de VVC, de Vereniging Vlaamse Cultuur- en gemeenschapscentra, daarom een positieve campagne om die dialoog naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen op gang te brengen. Op www.hallocultuur.be vind je heel wat informatie, inspiratie en instrumenten om het gesprek met jouw cultuurcentrum aan te gaan.

In dit instrument bundelen we alle info die nodig is om in jouw gemeente tot een memorandum te komen. Breng al jullie wensen en eisen samen in één onderbouwde, maar beknopte nota. Je kan als cultuur- of gemeenschapscentrum een eigen memorandum schrijven, maar je kan ook met andere lokale culturele actoren een gezamenlijk memorandum maken.

In een eerste deel zie je hoe je dat best aanpakt. Nadien formuleren we vanuit de VVC een aantal inhoudelijke eisen die je al dan niet kan overnemen in jouw eigen memorandum. Wil je nog een stapje verder gaan? Sluit dan met jouw gemeentebestuur een charter af waarin het cultuurcentrum een mandaat vraagt om zelf inhoudelijke en financiële keuzes te maken. Tenslotte blikken we ook even vooruit naar het cultuurcentrum van de toekomst.

2. INHOUD

- 4** Actieplan
.....
- 6** Een gedragen lokaal cultuurbeleid
.....
- 7** Nieuw beleid opvolgen
.....
- 8** Cultuurcentrum van de toekomst
.....
- 10** Tijdslijn gemeenteraadsverkiezingen
.....

3. ACTIEPLAN

Aan de slag: hoe maak je een memorandum in jouw gemeente?

De gemeenteraads-verkiezingen van 2018 zijn voor de cultuursector een belangrijk moment. Grijp dat moment aan om beleidsadvies te geven aan de lokale politiek via een eisenbundel of memorandum.

Stap 1: Kijk achterom

Om tot een memorandum met aanbevelingen te komen is het noodzakelijk om allereerst het huidige cultuurbeleid in jouw gemeente te evalueren. Hoe staat het met cultuur in jouw gemeente? Verzamel hiervoor zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens via gesprekken of bevragingen. Maak een SWOT of gebruik één van de andere methodieken uit onze [inspiratiegids](#). Neem er ook het huidige bestuursakkoord en meerjarenplan van de gemeente bij. Welke doelstellingen en acties werden verwezenlijkt, welke nog niet?

Stap 2: Kijk naar links en rechts

Je kan als cultuur- of gemeenschapscentrum een eigen memorandum schrijven, maar je kan ook met andere lokale culturele actoren een gezamenlijk memorandum maken, bijvoorbeeld binnen de Cultuurraad. Samen aan een memorandum werken is ook een manier om tot een gedragen visie en eisenpakket te komen. Gebruik één van de methodieken uit onze [inspiratiegids](#) om hier samen aan te werken.

Stap 3: Kijk omhoog

Hoe moet het cultuurbeleid van de toekomst er uit zien? Hoe moet jouw cultuur- of gemeenschapscentrum er tegen 2025 uitzien? Dit is het moment om even te dromen en een lijst met wensen voor de toekomst op te maken. Gebruik hiervoor één van de methodieken uit onze [inspiratiegids](#).

Stap 4: Kijk naar beneden

Hoe realistisch zijn jouw dromen en wensen? Herwerk algemene verzuchtingen en abstracte concepten tot een duidelijke visie, gecombineerd met realistische en haalbare acties en initiatieven. Wees duidelijk en beknopt: beter 10 goed uitgewerkte aanbevelingen dan een waslijst van onduidelijke verzuchtingen. Hoe concreter de aanbevelingen, hoe groter de kans dat ze in de partijprogramma's en, wie weet, de meerjarenplanning worden meegenomen.

Stap 5: Kijk vooruit

Wat moet er veranderen aan het lokale cultuurbeleid om jouw wensen en dromen waar te maken? Jouw uitgewerkte visie en lijst met concrete aanbevelingen breng je samen in een nota. Deze vormt het hart van jouw memorandum. Bezorg het memorandum aan alle politieke partijen in jouw gemeente, ga in gesprek erover of vraag hen om een officiële reactie. Maak het memorandum ook bekend bij het brede publiek, via sociale media en in de pers. Je kan het memorandum ook officieel voorstellen tijdens een persmoment, infoavond of debat over cultuurbeleid.

4. EEN GEDRAGEN LOKAAL CULTUURBELEID

Op welke rollen het cultuurcentrum van de toekomst best verder inzet of welke nieuwe het kan en moet ontwikkelen, is voor elk centrum een individueel verhaal. Maar wel één die best in samenspraak wordt gemaakt met zijn stakeholders. Daarom is het belangrijk om met elkaar te praten.

Cultuurcentra moeten het gesprek aangaan met hun klanten, hun leveranciers, zichzelf en hun pleitbezorgers. Bouw verder op de meest opmerkelijke zaken uit die gesprekken om tot een gemeenschappelijke visie te komen over wat cultuur in een lokale context kan zijn en wat het aandeel van het cultuurcentrum daarin is. Zo creëer je een gedragen cultuurvisie.

Veranker het resultaat van dat proces in een engagementsverklaring tussen het cultuurcentrum en de lokale overheid. Het is een mandaat van vertrouwen om met de toegekende middelen zelf te kunnen beslissen wat de inhoudelijke en financiële keuzes zijn en waarbij een structurele financiering de continuïteit van de werking verzekert. Bij de opmaak van die engagementverklaring kunnen deze basisvoorwaarden in het achterhoofd meegenomen worden.

#1 Cultuurbeleid maak je samen

→ Oproep tot inspraak en participatie én samenwerking

#2 Cultuurbeleid kijkt vooruit

→ Oproep tot het ontwikkelen van een gedragen visie die verder reikt dan één legislatuur

#3 Cultuurbeleid voorziet mensen en middelen

→ Oproep om voldoende mensen en middelen te voorzien

#4 Cultuurbeleid voorziet ruimte

→ Oproep om te investeren in fysieke én mentale ruimte

5. NIEUW BELEID OPVOLGEN

Het werk stopt niet bij de gemeenteraadsverkiezingen van 14 oktober 2018. In het najaar van 2018 en het voorjaar van 2019 wordt het beleid voor de komende 6 jaar pas echt vastgelegd. In eerste instantie gebeurt dat bij de opmaak van het bestuursakkoord van de nieuwe coalitie. Hier worden de krijtlijnen van het toekomstig beleid in vastgelegd.

Pas in de loop van 2019 wordt dan het meerjarenplan opgemaakt. Ook dan nog kan je in gesprek gaan met de nieuwe bestuursploeg en de administratie om cultuur voldoende sterk te verankeren in het gemeentelijk beleid. Zorg er voor dat de eisen en aanbevelingen maximaal terug te vinden zijn in de eerste beleidsteksten. En maak ook gebruik van de adviesfunctie van de lokale Cultuurraad om het ontwerp van het meerjarenplan bij te sturen waar nodig.

Ook tijdens de hele legislatuur kan je best het beleid opvolgen via rechtstreekse contacten en adviesraden. Zo hou je de vinger aan de pols van het gemeentelijk cultuurbeleid.

6. CULTUURCENTRUM VAN DE TOEKOMST

Hét cultuurcentrum bestaat niet

Ondanks een stevige basis met gemeenschappelijkheden zijn de cultuur- en gemeenschapscentra in Vlaanderen en Brussel zeer divers. Elk hebben ze hun specifieke mogelijkheden en beperkingen qua middelen, infrastructuur en lokale context die o.a. mee bepaald wordt door demografische, culturele en geografische aspecten. En voor alle duidelijkheid: dat is goed. Dit is een oproep aan de cultuur- en gemeenschapscentra om in de toekomst nog meer een eigen identiteit te ontwikkelen en in te zetten op dat uniek profiel. Net vanuit die rijke en gevarieerde praktijk bouwen we samen met alle cultuurcentra, en graag in dialoog met de lokale besturen en de brede cultuursector, aan een nieuw model voor het cultuurcentrum van de toekomst.

7 rollen voor het cultuurcentrum van de toekomst

Om de eenheid te detecteren in die diversiteit moeten we die diversiteit net durven benoemen. Daarbij redeneren we niet vanuit een fysieke plek of een instelling, maar wel vanuit een werking. Er spelen heel wat diverse en dynamische werkingen in de sector, de VVC poogt die te vatten door de rollen die cultuur- en gemeenschapscentra opnemen meer concreet te maken.

#1 Het cultuurcentrum als vrije ontmoetingsplek

Cultuurcentra blijven een huis van ontmoeting: een centrale plek waar mensen met eenzelfde interesses en gemeenschappen elkaar treffen, waar verenigingen en organisaties een thuis vinden, waar publiek en kunstenaar elkaar ontmoeten, waar kunstenaars met elkaar in dialoog kunnen gaan, waar vrijwilligers en burgers zich thuis mogen voelen. Het zijn ontmoetingen die in elkaar overlopen en elkaar aanraken.

#2 Het cultuurcentrum als knooppunt van de brede kunstensector

Het zit in het DNA van de werking van de cultuurcentra om onderdak te bieden aan uiteenlopende vormen van kunst- en cultuuruitingen die voortvloeien uit verschillende hoeken. Het professionele en internationale kunstencircuit kan er terecht met producties, maar er is ook plek voor de amateurkunsten. Er is aandacht voor beeldende kunsten, theater, dans, muziektheater, film, comedy, performance ... en dat niet alleen binnen de muren van het cultuurcentrum. De symbiose met andere disciplines wordt eveneens ook buitenhuis gemaakt door locatieprojecten en festivals.

#3 Het cultuurcentrum als belangrijke schakel in het lokale weefsel

Al meer dan 40 jaar zijn cultuurcentra mee de aanjagers van het lokale culturele

leven. Als cruciale schakels in het lokale en culturele netwerk nemen ze die rol verder op en spelen die uit. De troeven zijn dan ook niet min: lokaal sterk verankerd en een gewaardeerd kwaliteitslabel. Het verdiepen van deze rol houdt in dat nog meer de connectie wordt gemaakt met andere lokale spelers uit het culturele veld, maar ook met andere domeinen om samen in te zetten op maatschappelijke uitdagingen.

#4 Het cultuurcentrum als ervaren speler in het bovenlokale veld

Krachten en expertise bundelen, ook daar zet het cultuurcentrum verder op in. Het verkent, onderzoekt en experimenteert verder hoe het zijn bovenlokale opdracht diepgaander kan uitwerken en werkt daarvoor samen met andere cultuurcentra en partners van diverse pluimage bijvoorbeeld door samen in te zetten op gezamenlijke communicatie, kennisdeling, financiële afstemming en talentontwikkeling.

#5 Het cultuurcentrum als creatieve netwerker

Het cultuurcentrum neemt de rol van creatieve netwerkorganisatie op. Meer dan op het realiseren van de eigen agenda, focust het op het faciliteren van contacten, activiteiten en initiatieven van en tussen personen en organisaties. Het cultuurcentrum profileert zich uitdrukkelijk als een creatief netwerk, dat lokaal, bovenlokaal, nationaal en internationaal werkt. Dit vraagt om een open en geëngageerde werkwijze waarbij de specifieke kennis in huis wordt ingezet voor lokale en bovenlokale noden. De cultuurwerker is niet langer specialist, maar netwerker en verbinder.

#6 Het cultuurcentrum als gangmaker en kansengever

Het cultuurcentrum werkt niet enkel vanuit de eigen expertise, maar ook vanuit het geloof in de expertise en de goesting van anderen. Het centrum creëert kansen voor in wie het gelooft. Het overstijgt zo de rol van louter infrastructuurleverancier voor cultuurproducten van professionele gezelschappen en lokale verenigingen. Het is initiator en mede-actor bij nieuwe samenwerkingen en werkmodellen met vertrouwde en nieuwe partners.

#7 Het cultuurcentrum als cocreatieve organisatie

Het cultuurcentrum zet in op participatie, cocreatie en creativiteit. Met nieuwe presentatiemodellen, educatieve en omkaderende activiteiten, een vrijwilligerswerking die uitstijgt boven het louter functionele, het opzetten van eigen creaties waarin de verbinding gemaakt wordt tussen het professionele kunstenveld en de lokale noden toont het cultuurcentrum aan dat het zijn publiek ernstig neemt. Het cultuurcentrum transformeert in een cocreatieve organisatie en het publiek van een passieve cultuurconsument in een actieve cultuurparticipant.

3. TIJDSLIJN GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN 2018

De VVC plant zelf ook een aantal initiatieven in de loop van 2018. Zo denken we aan een aantal provinciale vormings- en ontmoetingsmomenten rond cultuur en cultuurbeleid in functie van de gemeenteraadsverkiezingen. Hou onze website www.hallocultuur.be in de gaten voor meer info.

JAN · FEB
2018

VVC

Lancering campagne
Hallo? Cultuur!

Actie

Organiseer een bevraging
bij de bezoekers en/of
stakeholders.

Actie

Ga in gesprek met zo veel
mogelijk actoren over
het lokale cultuurbeleid
(organisaties en verenigingen,
politieke partijen, ambtenaren
en andere stakeholders).

MAA · APR
2018

Cultuursector

Resultaten van
[Cultuurcontentement](#)
zijn beschikbaar

Actie

Maak gebruik van de cijfers
uit Cultuurcontentement om
het belang van cultuur in jouw
gemeente in de verf te zetten.

VVC

Provinciale [roadshows](#)
Hallo? Cultuur!

Actie

Actie: Zorg dat de partijen
weten wat jullie eigen noden
en wensen zijn én die van jullie
achterban. Schrijf ze neer in
een wensenlijst, eisenpakket
of memorandum en maak
ze kenbaar via alle mogelijke
kanalen.

APR · MEI
2018

Politiek

Opmaak partijprogramma's en verkiezingslijsten.

Actie

Lees de partijprogramma's met de bril van lokaal cultuurbeleid. Welke partij staat voor wat? Is het niet concreet of ben je het niet eens, dan kan je de partijen om verduidelijking vragen.

Actie

Contacteer de kandidaten en zet cultuur ook op hun agenda.

JUN · 13 OKT
2018

Politiek

Verkiezingscampagne

Actie

Organiseer een infoavond of debat rond cultuurbeleid.

Actie

Organiseer een eigen Hallo? Cultuur! campagne in jouw gemeente.

ZON 14 OKT
2018

Politiek

Gemeenteraadsverkiezingen in alle 308 Vlaamse gemeenten.

VANAF 15
OKT 2018

Politiek

Coalitiebesprekingen en coalitievorming.

Actie

Nodig de nieuwe schepen van cultuur uit op de koffie.

Politiek

Verdeling van de mandaten.

NOV
2018

Politiek

Opmaak van het bestuursakkoord.

Actie

Contacteer het nieuwe bestuur en ijver voor cultuur en cultuurbeleid in het bestuursakkoord.

DEC
2018

Politiek

Bestuursakkoord is klaar en dient als basis voor de meerjarenplannen.

Actie

Lees het bestuursakkoord grondig met een cultuurbril.

JAN
2019

Politiek

Installatie van de nieuwe gemeenteraad en schepencollege.

VOORJAAR
2019

Politiek

Opmaak van het meerjarenplan en de budgetten.

Actie

Ga in gesprek met de nieuwe raadsleden en schepenen en hou cultuur op de agenda.

Actie

Hou een vinger aan de pols over de inhoud van de meerjarenplannen, onder andere via de gemeentelijke adviesraden.

2019

Politiek

Goedkeuring van het meerjarenplan en de budgetten.

Actie

Maak gebruik van de adviesfunctie van de gemeentelijke adviesraden om het meerjarenplan bij te sturen waar nodig.

NOTITIES

HALLO?
CULTUUR!

hallocultuur.be

HALLO?
CULTUUR!

hallocultuur.be

Colofon

De campagne **Hallo? Cultuur!** is een initiatief van

Vereniging Vlaamse Cultuur- en gemeenschapscentra vzw

Gallaitstraat 86 bus 23 – 1030 Brussel

T 02 201 17 07 | info@cultuurcentra.be | www.cultuurcentra.be

